

Forfatter: Claussen, Sophus

Titel: Udrag fra Unge Bander

Citation: Claussen, Sophus: "Unge Bander", i Claussen, Sophus: *Unge Bander*, udg. af Jørgen Hunosøe, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, i samarbejde med Nyt Dansk Litteraturselskab, [1986], s. 201. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-claussen02-shoot-idm140040476599504/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Unge Bander

Hovedet, saa han hverken kan sanse eller samle. Alligevel foretrækker anmelderen langt denne Sansens for andre af hans jævnaldrendes afmægtige Brunstfantasier og professionelle Anvisninger paa Raffinementer. Så trods alt: Claussen kan være brutal og robust, men han er dog en Mand – og Fortællingen vidner overalt om Talent – [...] – men baade Talentet og Taktien trænger til Skole. Det skulle vel ikke være Claussens gamle dansklærer fra den private Mariboers Skole, Otto Borchsenius, der var litterær redaktør på bladet, som her i det skjulte stadig er på spil?

Samme holdning indtager *Berlingske Aften* (11.12.1894; usign.), der efter omtalen af *Frøken Regnvej* (et løjerligt Stykke) og dets manglende forbindelse med selve fortællingen (*bestemt ikke let at fatte*) samt et længere, ironisk farvet referat slutter med at slå fast: »Bandens Sjæleliv munder ud i Flirt og tilsøret Sandselighed samt – apropos det mer, som omkom under lange Fødselsvær – med en henvisning til det bekjendte *p a r t u r i u n t m o n t e s* osv. For en ikke-Horatskender:bjergene barslede (og fødte en mus).

G.B. (: Georg Brandes) ser heller ikke meget mere i sin større oversigtsartikel i *Politiken* (16.12.1894). Han indleder med at karakterisere en lille Gruppe danske Digtere mellem 28. og 31. Aars Alderen, som har Talent, men endnu ikke ret har vundet Publikums Øre. Det er: Viggo Stuckenberg, Johannes Jørgensen og selvfølgelig Sophus Claussen. Han tager afstand fra Johs. Jørgensens karakteristik af vennen (: *Taarnt* febr. 1894, s. 225), som *En, der er bortvendt fra Livet, [...]* og som i *Stedet ganske lever i det Forgangne og Svundne*, i så fald hører *Unge Bander* til et ganske overvundet Stadium i Claussens digteriske Livsførelse. Sådan anskues bogen da: *Bogen ligner ham vel, som et gammelt Fotografi ligner – og Romanen har saaledes slet intet at gøre med den ny Digterskoles Program. Det er en ganske jordisk Bog, undertiden humoristisk, undertiden yndefuld, om det Hele end er en Kende tomt og ringe. Skildringen trykkes en Smule af, at alle disse Anliggender er saa fordomt ubetydelige. Helten er jævnlgt ubetydelig med de Ubetydelige; [...] han er netop ganske ufarlig, i Fald man kun ikke tænker paa de Aasum Fruer og Smaafrøkner, og hans Idealisme bestaar [kun] i, at han med to tamme Fugle i Haanden fløjter for en tredje tam Fugl paa Taget. Altså: her er tale om Memoirer. [...] De mangler ikke frisk Ungdommelighed, heller ikke en let og klædelig Ironi; men der fattes, hvad Italienerne kalder *il poco più* (det lidt Mere), som det i sidste Instans kommer an paa. Dette lidt Mere véd GB findes for den ældre Læser i*

den følgende Bog (: *Kitty*), som han også véd savner forlægger (14) – og om ikke andet må dét da siges at være en indirekte hjælp og trøst.

Som det ses kunne Claussen også nok have behov herfor. Og der er da også enkelte, mere positive reaktioner på bogen, selvom der som nævnt ikke er nogen nævneværdig forståelse for dens erotiske problematik. Vennen C.B. (Carl Behrens), der ligeledes har kendskab til romanens forhistorie, værdsætter den både på det journalistisk-politiske og på det erotiske plan (*Adresse-Avisen* 21.12.1894). Han fremhæver Claussens humor og uhøjtidelighed, og på trods af *Mangler i teknisk Henseende* og at den ledende *Traad hyppig glipper, røber hans sunde Naturel sig ofte*. [...] *Han har Iagttagelsesevne og formaaer navnlig med Sikkerhed at skildre de pure unge Piger*. Han slutter den karakterbogsagtige og korte anmeldelse med det håb, at den *talentfulde Bog* vil kunne bane vej for den næste.

H.L. (: Helmer Lind) ser som Brandes bogen som udtryk for et forladt stadium pga. dens forhistorie (*Aftenbladet* 19.12.1894): *Hvad der fortælles i »Unge Bander» er der [derfor] ikke Grund til at opholde sig længe ved*. Bogens handling kaldes *raa*, men det har ingen betydning overfor dens lyrik. *Hr. Kjølbjerg og Hr. Claussen [...] er Lyrikere paa en Hals, fyldte af en ung frimodig Glæde ved Livet, nydende, hvad det byder, uden mange Skrupler, med en tilforladelig Tro paa Ungdoms og Skjønheds Ret*. Det er da *denne Ungdom, der giver Bogen sit Præg*, hvortil kommer en *betydelig formel Evne* – hvad der tilsammen vil kunne *skærpe Forventningerne til Claussens fremtidige Produktion*.

Det ses, hvorledes der brik for brik anlægges et bestemt billede af Claussen som den oversunde, livsglade og ureflekterede æstetiker – et billede, som skulle følge ham fremover, og som han forgæves livet igennem prøvede at frigøre sig fra.

Dette billede genfindes i den eneste uforbeholdent anerkendende anmeldelse af C.E. (: C.E. Jensen; *Social-Demokraten* 28.12.1894), der da også skulle blive den person, der gav den første samlede karakteristik af 90'ere-generationen med sin *Vore Dages Digtere* fra 1898. Han betoner bogens erotiske tema, hovedpersonens amoralske og hedske livsbegær, men har dog også fin fornemmelse for, hvilke kræfter der står på spil i Eriks forelskelse i Margrete, som han sætter i forbindelse med *den sky og undselige Frøken Regnvej*, som han så citerer fra – som fra andre steder i bogen. *Der er hos Erik Kølby en aaben og følsom Oprindelighed, en Sjælens Uskyldighed, som retfærdiggør den afsluttende*